

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 264 din 10.07.2024

Dosar nr.: 707/2022

Petiția nr.: 6813/29.09.2022

Petent: ...

Reclamați: ... (R1), ... (R2), ... (R3)

Obiect: Petentul reclamă o posibilă faptă de discriminare ca urmare a faptului că i-a fost întocmit un referat disciplinar pentru nerespectarea indicațiilor coregrafice, atitudine necorespunzătoare etc. De asemenea, petentul consideră că a fost discriminat deoarece a fost exclus din distribuția a două spectacole și nu a apărut pe afiș.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul procedural ales al petentului

1. ...

Numele, domiciliul ales și sediul părții reclamate

2. ... în calitate de Manager General al Teatrului Național de Operă și Balet „Oleg Danovski” din Constanța, cu sediul în mun. Constanța, str. Mircea cel Bătrân nr. 97, jud. Constanța

3. ... în calitate de Director Direcție Balet în cadrul Teatrului Național de Operă și Balet „Oleg Danovski” din Constanța, cu sediul în mun. Constanța, str. Mircea cel Bătrân, nr. 97, jud. Constanța

4. în calitate de coregraf, cu adresa de citare la sediul Teatrului Național de Operă și Balet „Oleg Danovski” din Constanța, str. Mircea cel Bătrân nr. 97, jud. Constanța

II. Procedura de citare

5. Prin adresa nr. 6813/29.09.2023, Structura Teritorială Mureș a înaintat memoriul formulat de petent Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, spre competență soluționare.

6. Având în vedere prevederile art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (republicată), Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 6813/02.11.2022, respectiv 7823/02.11.2022, a citat părțile pentru data de 24.11.2022.

7. Prin adresa nr. 7847/03.11.2022, respectiv nr. 7848/03.11.2022, Structura Teritorială Mureș a înaintat completările depuse de petent Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

8. Prin adresele 8376/26.10.2023, părțile au fost informate de posibilitatea de a formula concluzii scrise în termen de 15 zile de la primirea prezentei adrese.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

9. Petentul, angajat al Teatrului de Operă și Balet „Oleg Danovski” din Constanța, a formulat memoriul înregistrat cu nr. 6813/29.09.2022, prin care a reclamat o posibilă faptă de discriminare ca urmare a faptului că i s-a întocmit un referat disciplinar.

10. În fapt, în perioada mai-iunie s-a montat spectacolul de operetă „Țara râsului”, în coregrafia reclamatului R3, premiera având loc în data de 19.06.2022. În data de 13.05.2022, la una dintre repetițiile coregrafice la care a fost implicat, petentul susține că reclamatul R3 i-a întocmit un referat disciplinar pentru nerespectarea indicațiilor coregrafice, atitudine necorespunzătoare etc.

11. Petentul susține că a fost surprins în mod neplăcut, având în vedere faptul că referatul era fals și nu conținea fapte adevărate.

12. Potrivit procesului verbal de cercetare disciplinară din data de 03.06.2022, petentul susține că s-a demonstrat că referatul care face obiectul prezentului dosar a fost întocmit de conducerea teatrului. De asemenea, petentul susține că reclamatul R3 nu știa în totalitate conținutul referatului, deoarece cineva din conducere i l-a înmănat pentru a-l semna.

13. Petentul menționează că singura persoană din conducerea teatrului care a fost prezentă la repetițiile de montare a coregrafiei, a fost reclamata R2.

14. Concluzionând, petentul susține că aceste acțiuni ale conducerii teatrului, care au dat curs referatului și cercetării disciplinare, sunt abuzive și discriminatorii.

15. În probațiune, petentul anexează înscrisuri.

16. Prin adresa nr. 7847/03.11.2022, Structura Teritorială Mureș a înaintat, spre competență soluționare, Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, completările întocmite de petent.

17. Astfel, petentul susține că în perioada august-septembrie 2022, a avut loc stagiunea estivală în parteneriat cu primăria. În luna septembrie, conform afișului, au avut loc două spectacole de balet din care petentul ar fi fost exclus din distribuție.

18. Petentul susține că această situația s-a întâmplat și în perioada septembrie-decembrie 2021 în care a fost scos din toate înscrisurile promoționale ale instituției.

19. Având în vedere că situația s-a repetat, petentul susține că nu poate să fie vorba despre o coincidență și consideră că a fost discriminat față de colegii săi care au fost trecuți pe afiș.

20. În probațiune, petentul anexează înscrisuri.

21. Prin adresa nr. 7848/03.11.2022, Structura Teritorială Mureș a înaintat Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării o adresă întocmită de petent. Prin adresa comunicată, petentul a solicitat stadiul soluționării memoriului depus.

Susținerile părții reclamate

Susținerile părții reclamate R1

22. Partea reclamată R1 a formulat adresa nr. 9103/13.11.2023, prin care și-a exprimat punctul de vedere referitor la memoriul formulat de petent.

23. Astfel, în calitate de manager al Teatrului Național de Operă și Balet „Oleg Danovski” din Constanța, reclamata R1 susține că, în data de 13.05.2022, a fost înregistrată o reclamație cu nr. 279 a reclamatului R3 (care nu este nici salariat, nici colaborator al instituției). Acesta a realizat coregrafia premierei „Țara Surâsului” și a lucrat cu compartimentul Balet.

24. Reclamata susține că a trimis reclamația Comisiei de Etică și Disciplină spre cercetare, așa cum se procedează cu toate reclamațiile depuse la secretariatul instituției și adresate

managerului.

25. Conform reclamatei, au fost invitate ambele părți și nu s-a intenționat discriminarea, acuzarea sau pedepsirea niciuneia dintre acestea.

26. În data de 26.05.2022, prin Convocarea nr. 2486, petentul a fost înștiințat să se prezinte la sediul teatrului în data de 02.06.2022, pentru a fi audiat de către Comisia de Etică și Disciplină.

27. În data de 02.06.2022, s-a întrunit comisia din care managerul nu face niciodată parte și în data de 03.06.2022, conform reclamatei, a fost redactat Procesul verbal nr. 336 privind defășurarea procedurii disciplinare prealabile.

28. Din spusele reclamatei, la audierea părților, reclamatul R3 a răspuns că nu știe în totalitate conținutul referatului pentru că cineva din conducere i l-a înmănat pentru a-l semna, dar că, de fapt, a fost vorba despre o neînțelegere tehnică între el și petent, lucru pe care și petentul l-a confirmat.

29. În urma audierii celor două părți, Comisia de Etică și Disciplină a constatat că nu sunt îndeplinite condițiile pentru tragerea la răspundere disciplinară a salariatului.

30. Reclamata R1 susține că, în data de 16.06.2022, petentul a trimis Contestația nr. 375 care se referă la sesizarea reclamatului R3, asigurând managerul de comportamentul său „corect și respectuos”, aspect de care reclamata se îndoiește și susține că petentul are un comportament arogant, lipsit de respect și că nu salută.

31. În data de 21.06.2022, Comisia de Etică și Disciplină răspunde contestației prin adresa nr. 2560 și consideră că „această contestație este lipsită de obiect”.

32. Reclamata susține că managerul nu a înmănat niciun document reclamatului R3 pentru a fi semnat, ci directorul direcției de balet, așa cum declară și petentul, managerul aflând despre această reclamație numai după ce a fost înregistrată la secretariatul instituției.

33. Cu toate că nu a fost sancționat deoarece, după audieri, Comisia de Etică și Disciplină a constatat că nu sunt îndeplinite condițiile pentru tragerea la răspundere disciplinară, reclamata susține că petentul continuă cu demersurile calomnioase și acuzatoare la adresa managerului instituției, făcute intenționat, fără niciun suport de adevăr și obiectivism.

34. Partea reclamată R1 susține că dovada că nu s-a urmărit pedepsirea petentului stă în propunerea Comisiei de Disciplină enunțată astfel: „În urma cercetării disciplinare pentru faptele relatate în referatul mai sus menționat, comisia a constatat că nu sunt îndeplinite condițiile răspunderii disciplinare în cauză, drept pentru care nu s-a luat nicio sancțiune disciplinară”, acceptată și semnată de manager.

35. Astfel, reclamata susține că este obligația sa să dea curs oricăror sesizări, reclamații sau memorii făcute în scris și înregistrate la secretariatul instituției, convocând Comisia de Etică și Disciplină și că la fel a procedat și în cazul reclamațiilor adresate conducerii de către petent.

36. Totodată, reclamata susține că i s-a părut îndreptățit punctul de vedere formulat de Comisie.

37. Conform reclamatei, acuzațiile care i se aduc sunt false și fără niciun suport de adevăr fiind dovada faptului că este hărțuită, situație ce datează din anul 2021. Reclamata apreciază că este învinovățită pe nedrept, calomniată, imaginea sa fiind grav afectată.

38. Cu toate că în urma reclamațiilor referitoare la conducerea instituției făcute de un grup de balerini rău intenționați și adresate Ministerului Culturii, reclamata susține că, după controlul Corpului de control al Ministerului Culturii din anul 2021, aceste reclamații s-au dovedit nesustenabile. Cu toate acestea, cei 5 angajați continuă prin memoriile lor, să facă

referire la faptele nedovedite ca și cum ar fi reale.

39. În data de 22.11.2022, reclamata R1 susține că reclamatul R3 a trimis Comisiei de Etică și Disciplină a instituției o clarificare la prima sa reclamație din data de 13.05.2022: „Când am participat la Comisia de disciplină am făcut referire la Conducerea compartimentului balet nu la conducerea instituției sau manager”.

40. În probațiune, reclamata R1 anexează înscrisuri.

Susținerile Teatrului Național de Operă și Balet „Oleg Danovski” Constanța

41. Prin adresa nr. 9096/13.11.2023, Teatrul Național de Operă și Balet „Oleg Danovski” din Constanța, a comunicat că a primit plicul adresat reclamatului R3, dar că acesta nu mai colaborează cu instituția din luna iunie 2022.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

42. Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României:

Art. 1 Statul român

„(...) (3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”

Art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni

„(...) (2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

Art. 15 Universalitatea

„(1) Cetățenii beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

(2) Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.”

Art. 16 Egalitatea în drepturi

„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”

Art. 53 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale;

prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.”

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Art. 2 alin. (1)

„(1) Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

(5) Constituie hărțuire și se sancționează contravențional orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv. ”

Principiile de analiză

43. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă: la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**, la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.

44. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „**criteriului protejat**”.

45. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții: existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, existența unui criteriu de discriminare, existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat, tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege, existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

46. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează, în ceea ce privește analiza unui act / a unei fapte care încalcă dreptul la un tratament egal, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile*

prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

Aplicarea principiilor la speță

47. În fapt, petentul reclamă o posibilă faptă de discriminare ca urmare a faptului că i-a fost întocmit un referat disciplinar pentru nerespectarea indicațiilor coregrafice, atitudine necorespunzătoare etc. De asemenea, petentul consideră că a fost discriminat deoarece a fost exclus din distribuția a două spectacole și nu a apărut pe afiș.

48. În drept, Colegiul analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art. 2 alin. 1 al O.G. nr. 137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I „Principii și definiții” al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II „Dispoziții Speciale”, Secțiunea I-VI din Ordonanță.

49. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2 alin. 1, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

50. Din interpretarea art. 20 alin. (6) din O.G. nr. 137/2000 se desprinde ideea că sarcina probei este împărțită între petent și reclamați.

51. În raport cu reglementarea sarcinii probei, în cazurile de discriminare, persoana interesată trebuie să indice suficiente elemente care permit presupunerea existenței unei discriminări, care vizează un tratament diferit, pe baza unui criteriu dintre cele redată.

52. Colegiul director reține că din întreg materialul probator administrat în cauză a rezultat că handicapul, rasa, naționalitatea, etnia, limba, religia, categoria socială, convingerile, sexul, orientarea sexuală, vârsta, apartenența la o categorie defavorizată sau orice alt criteriu al petentului nu a/au avut niciun fel de relevanță în cauză, respectiv motivul pentru care reclamații de discriminare au acționat într-un mod sau altul.

53. Probele administrate conduc la concluzia că posibila discriminare a fost cauzată de propriul comportament, mai exact modul în care petentul a interpretat măsurile și/sau afirmațiile inadecvate (daca ele au existat) întreprinse/făcute de către reclamați.

54. Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza posibila discriminare în ceea ce privește comportamentul părților reclamate.

55. Astfel, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumarea existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar presupune ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat.

56. În acest context, părțile reclamate ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.¹

¹ A se vedea în același sens și jurisprudența Curții Europene de Justiție, cauza Bilka Kaufhaus, parag.31; cauza C-33/89 Kowalska [1990] ECR I-2591, parag. 16; cauza C-184/89 Nimz [1991] ECR I-297 parag. 15; cauza C-109/88 Danfoss [1989] ECR 3199, parag. 16; cauza C-127/92, Enderby [1993] ECR 673 parag. 16.

57. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000.

58. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1, iar între cele 2 elemente trebuie să existe o legătură de cauzalitate.

59. Potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, una dintre condițiile pentru ca o faptă să fie discriminatorie este existența unei legături de cauzalitate între criteriul invocat și fapta sesizată.

60. În ceea ce privește criteriul, Colegiul director constată că nu poate fi reținută fapta de discriminare în lipsa unui criteriu în sfera de incidență a O.G. nr. 137/200 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

61. În analiza obiectului prezentei cauze prin raportare la câmpul de aplicare al O.G. nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat că jurisdicția exercitată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este o „*jurisdicție administrativă*” ce presupune o procedură specială, administrativ-jurisdicțională, ce se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile în litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare.

62. Actul de soluționare a unui conflict corelativ dispozițiilor O.G. nr. 137/2000 republicată este emis de o autoritate administrativă investită, prin lege organică, cu atribuții de jurisdicție administrativă specială (C.N.C.D.), iar actul *per se* este susceptibil de a fi atacat în contenciosul administrativ general, sub cenzura instanțelor judecătorești.

63. Caracterul administrativ jurisdicțional al actelor adoptate de Colegiul director al C.N.C.D. a fost statuat în nenumărate rânduri de instanțele de contencios administrativ (între altele decizia civilă nr. 1960/15.05.2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție). Prin Decizia nr. 1096 din 15 octombrie 2008 și ulterior Decizia nr. 444 din 31 martie 2009 și Decizia nr. 1470 din 10 noiembrie 2009, Curtea Constituțională a statuat că „*C.N.C.D. este un organ administrativ cu atribuții jurisdicționale, care se bucură de independența necesară îndeplinirii actului administrativ – jurisdicțional și respectă prevederile constituționale cuprinse în art. 124 privind înfăptuirea justiției și art. 126 alin. (5), care interzice înființarea de instanțe extraordinare*”.

64. Prin urmare, Colegiul director constată că în speță **nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare** potrivit prevederilor O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată în lipsa unui criteriu în sfera de incidență a O.G. nr. 137/2000.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Lipsă probe care să conducă la susținerea săvârșirii unor fapte de discriminare;

2. Nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 în lipsa criteriului.
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA – Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

Motivat și redactat: A.D.

Data redactării: 08.08.2024

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

